

Notkruft ur Fören. Smäl.
Minnen:s saml.

ACC. N:R M. 9092:1-7.

Landskap: Småland Upptecknat av: Axel Davidsson
Härad: Sunnerbo Adress:
Socken: Annerstad Berättat av: Densamme.
Uppteckningsår: 1886 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6 tt original. s. 1-4.

Herrn Häls polska m. lagmanskan

Storkenberg på Bolmarö. s. 5-7.

50

Avskrift ur " Fören.Smål.

ACC. NR. M. 9092:1.

Minnen":s saml.

Landskap: Småland Upptecknat av: Axel Danielsson

Härad: Lunneds Adress:

Socken: Annarstad Berättat av hans.

Uppteckningsår: 1886 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Johannes Larsson.

Den man, af hvares personlighet jag här vill fram-
ställa några spridda drag, är ett af de många original, som före-
komma bland vår präktiga allmogeklass, och hvilkas egendomliga
åsigter och uppfattning af lifvet är af ganska stort intresse.

Johannes Larsson, nu med ett sextiotal år på nack-
en, började sin bana med två tomma händer, men tack vare sin
flit och hvad man väl får kalla sparsamhet anses han nu för en
bland de burgnaste i socknen.

På senare tiden har hvad han sjelf kallar matthet
men alla andra menskor benämna lättja fått magt med honom och
numera gör han ingenting. Fast detta är kanske för mycket sagt,
ty mot mitt påstående skulle många gamla, svarta byxor upphäfva
sin röst om de kunde. Vår man hör nemligen till uppfinnarnes klass
och om han också ej kan ställas i jembredd med en John Ericsson

Skriv endast på denna sida!

M. 9092:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller Palmerantz är dock hans uppfinning lika konserverande för ett par byxor som pansarklädnaden för Ericssons för manskapet i dess inre. Johannes har uppfunnit en färg, som han efter hufvudbeståndsdelen deri kallar beckfärg, på hvilken jag kan lemna dem, som närmare intressera sig för saken, recept, och med denna bestryker han gamla byxor och ger dem ett svart, glänsande yttre. På ett julkalas var jag i tillfälle att få^{se} ett par sålunda preparerade onämbara, öfver hvilka egaren var lika stolt som trots någon snobb härnere öfver sin pantalonger i bolstervarsmönster, och som klädde honom kanske bättre än de senare sin egare.

Johannes excellerar också i lappning af skor och säkerligen skulle många med ej större intresse se en af de ryktbara Birkebainernas fotbeklädnader än en som Johannes Larsson "ansat". Han uppträder stundom som doktare, mest dock för få och svin, men stundom också för menskor, och han ordinerade en gång för en fru, som led af rheumatism: "Hon ska drecka ainebärsla (dekokt på enbär) för då gör gott i haila nationen (kroppskonstitutionen); och ett sundhetssalt, som han sjelf intager och hvarom mera framdeles, försummar han ej att rekommendera såsom universalmedel.

Johannes anser att åskan uppkommer på det sättet, att de tjocka molnen, drifna af vinden, med sina öppna kanter stö-

Skriv endast på denna sida!

M. 9092:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ta mot hvarandra. Likaledes anser han, att stenarne växa, ty under de 30 år han egt sin gård, har han hvarje år plockat sten på åkrarna, men det oaktadt äro lika många, om ej fler, kvar. Då skolläraren en gång blev bjuden på qvällsmat, framdrogs osten ur värdfolkets säng, och hustrun diskade brännvinsglaset genom att spotta i det och torka det med förklädet.

Johannes kunde förliden jul ej sofva, därför att, som han sade, han tänkte på syndiga menskor, deras syndiga lefverne och syndiga gerningar. Förhållandet var det, att han varit föreståndare för fattigvården i roten och då låtit de fattiga lefva på indragningsstat, men sjelf behållit pengarne. Då byamännen kommo underfund härmed aflöste de hvarandra under tre dagars tid med att skälla ner honom. Som en sann martyr molteg han och led och lemnade under dessa tre dagar ej sin säng, vid hvilken plågoandarna tagit plats, men föranleddes af denna händelse till nämnda utgjutelse.

Han beräknar, huru mycket han besparar om året genom att ej hålla sig med katt och genom att bestå med en sekelgammal klocka, som på de sista 20 åren ej rört sig ur fläcken. Johannes äter sin första måltid på sängen kl.10, men sedan tar of-
ta den förutnämnda "mattheten", alias lättjan, öfverhand, så att han sofver till middagen, hvilken liksom frukosten intages grundligt och stundom på sängen. Hans arbetstid, upptagen med tillverkande av "bekfärg" och lappning av skor och byxor infaller sedan

Skriv endast på denna sida!

M. 9092:4.

mellan kl. 3 och 8 och utföres ibland äfven den i sängen, hvarefter qvällsmat, gröt i skäpptal, inmundigas, och då han sedan går till hvila intages en å två matskedar af det nämnda sundhetssaltet för att befordra matsmältningen och sömn, men enligt personers utsago, som legat i samma rum som han, lär "laxalerandet", såsom J. kallar det, åtminstone ej befordra sund atmosfär.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

Avskrift ur "Fören.Smål.
Minnen":s saml.

ACC. NR. M. 9082:5.

Axel Danielsson

Landskap: Småland Upptecknat av: Axel Danielsson

Härad: Åre Adress:

Socken: Åre Berättat av

Uppteckningsår: 1886 Född år i

Uppteckningen rör Berättelsen om hin håles polka med lagmanskan
Stockenberg på Bolmarö, Kronobergs län, omtalad av en f.d.
dräng på stället.

"Ja, se dä sa ja då si herrn mä, att dä inte värt å påstå att hin håle inte finns te, som nämna göra nu för tien, för ja har så gött som sjelf sett en på den tien ja tjänte hos nådig lagmanskan i Bolmat, sen harashöfdingen va döe. Vill herrn, sä sa ja tala om ett sä de ä eveliga daksens sanning allt ihop.

Lagmanskan hade, då hon va gräbba, liason många töcka bruka, vatt raint toset mä å dansa, å de dernja hangde i na alltid sen, å ja gu fe hon också dansa ain gång, så hon aldrig gjore om et. - Dä va sent en qväll på vintern, å ja hade vatt å gitt hästana i stallen, å nör ja skulle gå ing, så kommer der ain körare, så gnisterna fore kring på häst å vaung. Ja stante förstås å undrade hvem i hällsike dä kunne va, som va ute å

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

M. 9092:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

flaukade så säint på qvällen. Skjuset houlit på gåren å der kom ain finer härre te me å frågte om lagmanskan va hemma. "Jo," sa ja, "vill harren tala ve na så sa ja visa väjen", å föllde ja en te färstan o viste en henna rum, å sen je ja åt drängstun, för Kalle i hinnastuan å ja hade kommet öfverens om att vi skulle ta oss en syp å spela en kasina. Män der bla min lif vassen söpet eller spelat för rässom de vä kom Stina, kammarpigan ja vill si, som hon hade hatt ell i stussen och flängde opp dören å skrek: "Skynga de Lasse å kom, der å sådant allo hos lagmanskan att ja inte tör gå ing." Ja sprang så fort ja vann, å när vi kom i färstan, hörde vi hour der dansades inge, så stolar å bor flöj oppat väggarna, å pocker, för dä va han som kommet, slägde på värre mä hästafoten å lagmanskan skrek å grinade om intannat så en kunne bara för dä ble mörkrädder. Vi vågte förstås inte gå ing å Stina sprang allt hva ty å remma holle, för hon va rädd att han skulle komma ut å dansa mä henne mä. Men jag sprang te stallen å satte för Brunte för å köra etter presten i Hamra, för se han hade vatt i Grissevall i Tyssland å blett magister å dä hade han också läst svartkonstböcker å lärt se te å drifva ut hin håle å många andra köster. Å ja körde te den sju milda grad, så hade dä vatt daer, så hade inte kunna sett antän hemmel å hästafötter. När ja kom fram, så lå presten full som en so som han brukte, man nör han fe veta, hva dä va fråan

M. 9092:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

om, så ble han nökter på evia fläcken å sprang ätte kapp å krave å to bibeln unne ärmen å sa: "Kör nu som dä gällde lifvet", å de min lif gjore ja mä. Å presten ge ing där di dansade, å i början skulle Skam göra se te å sae: "Hva vill du här? Hon ä min, å ja ska dansa mä na te hon följer mä me", sa han. "Dä ska vi ble två om", sa presten å så tok han en nål å stack hål i fensterblyet å sae: "Ja befaller de te å krypa ut gönom detta hålet, å dä inte värdt du mokkar". Man dä bla der ett ynkligt gnisslane å jämra- ne, för dä va kanveta inte så gott å te å komma ut gönom hålet för en sådan stor herre, men ut måste han, fast de ge tröjt.

Å när Stina kom in, lå lagmankan sveklad å hade sletet opp kängerna å dansat på bare fötterna så bloen rann, å bor å spegla lå i kräs, å på golvet va brända fläckar ätte hästafoten. Ätte den persen lefde inte lagmankan länge, men i rummet, där detta hände se, ä der blofläcka å brännmärke än i da, fast golvet ä omlagt många gånger.